

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 226 (2977)

СУБОТА 30 листопада 2002 року

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Олімпійський рух — явище унікальне

наголосив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час зустрічі з призерами Олімпійських ігор попередніх років з нагоди 50-річчя участі українських спортсменів в Олімпійських іграх сучасності. Говорячи про внесок українських спортсменів у скарбницю Олімпійських ігор, досягнення яких «завжди залишатимуться на скрижалях історії», він, зокрема, зазначив, що спортсмени на відміну від політиків створюють позитивний імідж Україні у світі. Володимир Литвин переконаний, що молодому поколінню, яке має продовжувати славетні традиції, треба подбати про масове відродження фізичної культури. Україні є чим пишатися, наголосив Голова ВР, оскільки чверть спортивних досягнень колишнього Радянського Союзу належали українським спортсменам.

За вагомий внесок у розвиток спорту вищих досягнень і багаторічну плідну працю та з нагоди 50-річчя глава парламенту нагородив пам'ятними знаками і медалями призерів, які у свою чергу вручили Володимиру Литвину пам'ятний сувенір.

Призерів також привітали президент Національного олімпійського комітету Іван Федоренко, голова Комітету ВР з питань молодіжної політики, спорту і туризму Катерина Самойлик та інші.

Працівникам прокуратури України

Сердечно вітаю вас зі святом — Днем працівників прокуратури.

Україна крок за кроком будує демократичну державу, головними засадами якої мають стати верховенство права та дотримання прав і свобод людини. Сприяючи реальному утвердженню цих засад, прокуратура на ділі доводить свою спроможність поєднувати силу державної влади зі справедливістю.

Конституційний статус прокуратури створює необхідні умови для зміцнення її незалежності, перетворення на міцну державну структуру, здатну активно впливати на правопорядок у країні, забезпечити режим законності у всіх ланках державного апарату, господарській, комерційній діяльності, гарантувати надійний захист суспільства і громадян від злочинності та беззаконня.

Зрозуміло, що авторитет прокуратури як єдиної системи великою мірою залежить від того, як чітко функціонує кожна її ланка, як сумлінно виконує свої обов'язки кожен її працівник. Певен, що високий професіоналізм, усвідомлене почуття відповідальності допоможуть вам здобути ще більшу повагу людей, підвищити їх довіру до важливої державної інституції.

Верховна Рада України докладатиме всіх зусиль для вдосконалення законодавчої бази діяльності органів прокуратури, поліпшення їх матеріального і фінансового забезпечення, соціального захисту працівників.

Бажаю успіхів у служінні Україні, міцного здоров'я, щастя, добра і благополуччя.

Володимир ЛИТВИН,
Голова Верховної Ради України.

Зі святом, правоохоронці!

Уже третій рік поспіль 1 грудня працівники прокуратури святкуватимуть своє професійне свято.

Прокуратура була і є одним із традиційних для вітчизняної правової системи інститутів і, як самостійний державно-правовий інститут, усією своєю діяльністю сприяє реалізації головної ідеї нової Конституції України: держава існує для людей, з гідністю і повною віддачею виконує своє призначення щодо захисту і зміцнення нашої державності та законності. Особливо це стало можливим із здобуттям Україною незалежності, з того часу починалася і нова сторінка в історії прокуратури нашої держави.

За останні роки прокуратурі вдалося докорінно змінити саму спрямованість прокурорської діяльності, значно підвищивши її ефективність, націливши на досягнення кінцевого результату — усунення порушень закону, реальний захист інтересів держави і прав громадян, притягнення винних правопорушників до встановленої законом відповідальності. Також удалося зберегти самостійність прокуратури, відстояти необхідність продовження здійснення прокуратурою функцій нагляду за додержанням і застосуванням законів та досудового слідства.

(Продовження теми на 2-й стор.).

МАЛЕНЬКА САШЕНЬКО, ТИ — ДОБРИЙ АНГЕЛ...

У полтавському Художньому музеї розгорнуто персональну виставку до дня народження художниці Саші Путрі. 2 грудня їй виповнилося б 25. Перші малюнки датовано трирічним віком. У шість років маленьку полтавчанку спіткала тяжка хвороба — гострий лімфообласний лейкоз. Та замість відведених лікарями двох-трьох місяців, вона прожила ще п'ять років, малюючи по 8—10 годин на добу, створюючи свій власний світ.

За своє життя (трохи більш як 11 років) Сашенька залишила нам майже три тисячі творів, освітлених неабияким талантом — альбоми і зошити з малюнками, шаржами та віршами, чеканки, вишивки, дрібні вироби з пластиліну, саморобні шиті іграшки, вироби з бусинок і кольорового каміння, випалювання по дереву, креслення технічних винаходів. Виставки малюнків Саші Путрі експонувалися в 72 містах восьми країн світу. Про її творчість написано книжки, знято кінофільми. В 1998 році Сашеньку (посмертно) нагороджено золотою медаллю Христа Спасителя, а в 2000-му — Святого Миколи Чудотворця з девізом «За примноження добра на Землі».

На знімках: Саша Путря (репродукція); останній малюнок Саші «Сіріус».

Фото Олексія ШИБАНОВА (Укрінформ).

Президент стане доктором

Завтра розпочинається офіційний візит в Україну Президента Словацької Республіки Рудольфа Шустера. Програмою візиту заплановано зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, Головою Верховної Ради Володимиром Литвином, Прем'єр-міністром Віктором Януковичем. Перебуваючи в Києві, Рудольф Шустер стане почесним доктором Педагогічного університету ім. Драгоманова. Програмою візиту передбачено також проведення двох бізнес-форумів: у столиці та в Дніпропетровську. Передбачається, що в складі словацької делегації буде близько 40 підприємців.

Міжпарламентське співробітництво

На запрошення Голови Верховної Ради України Володимира Литвина відбудеться перший офіційний візит в Україну Голови Міллі Меджлісу (парламенту) Азербайджанської Республіки Муртуза Алескерова. Мета візиту — поглиблення міжпарламентського співробітництва двох країн.

Програмою перебування передбачено, зокрема, зустрічі з Головою ВР України, Президентом Леонідом Кучмою, Прем`єр-міністром Віктором Януковичем. Голова парламенту Азербайджану виступить перед професорсько-викладацьким складом і студентами Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка.

■ *У Запорізькій обласній клінічній лікарні під керівництвом професора Олександра Никоненка виконано операцію стентування коронарної артерії серця.*

...Шістдесятидворічний пенсіонер Анатолій Січкар вирішив, нарешті, отримати в ощадкасі свої омріяні 50 гривень і пішов займати чергу собі й дружині. У черзі відчув себе зле. Серцевий напад наростав, а далі — суцільний морок. Бригада «швидкої» вчасно доставила Анатолія Григоровича до обласної клінічної лікарні, де завідувач відділення ангеографії та ендоваскулярної хірургії Аркадій Матерухін з колегами, під керівництвом лауреата Державної премії України професора Олександра Никоненка провів операцію стентування артерії. Стан хворого нині задовільний, найближчим часом його випишуть додому, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

Ні вугілля, ні грошей? І гуманітарка на базарах

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 29 листопада

Чи не найгарячішим питанням ранкового засідання було обговорення змін до статті 43 Гірничого закону, які передбачають заміну пільгового надання гірникам і пенсіонерам галузі вугілля для власних потреб грошовою компенсацією. Йдеться про ті в середньому 5,9 тонни на особу, по 120 грн. за кожну, що передбачені цим категоріям населення чинним законом. Закон є, але вугілля, як справедливо зауважив держсекретар Міністерства палива і енергетики Володимир Лушкін, немає, адже ця норма фактично не діє.

(Закінчення на 2-й стор.).

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Григор'єв Сергій Олексійович

(народився у 1910 році).

«Повернувся» (1954 р.)

Полотно, олія. Державна Третьяковська галерея, Москва.

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

«Крименерго» від'єднало за борги два підприємства — Сакський хімзавод і Бромний завод у Присивашші

ПОЛІТИКА

Зустрічі в Генпрокуратурі

Учора Голова Верховної Ради Володимир Литвин узяв участь в урочистостях з нагоди Дня працівників прокуратури.

А позавчора з Генеральним прокурором України Станіславом Піскуном зустрівся і заступник Голови ВР Олександр Зінченко — у зв'язку з проведенням 4 грудня 2002 року парламентських слухань про свободу слова і цензуру в Україні. Зокрема, О. Зінченко попросив надати інформацію про розгляд Генпрокуратурою справ, пов'язаних з виконанням журналістами своїх професійних обов'язків, а також матеріали розгляду відповідних звернень та запитів народних депутатів.

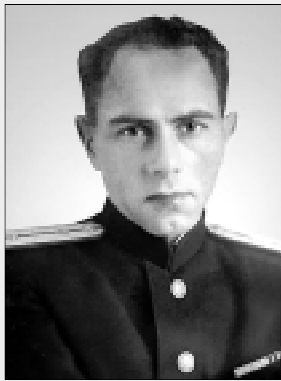
Генпрокурор пообіцяв надати учасникам парламентських слухань останню інформацію про стан розгляду справ, пов'язаних із загибеллю журналістів Георгія Гонгадзе, Ігоря Александрова, Михайла Коломійця.

З Днем працівника прокуратури України колеги вітають колишнього слідчого прокуратури Царичанського району Дніпропетровської області, учасника Великої Вітчизняної війни, нагородженого багатьма державними нагородами,

Віктора Власовича В'ЮНА.

Понад тридцять років він віддавав сили, знання й уміння роботі. Тепер — на заслуженому відпочинку.

Здоров'я Вам і Вашій родині, шановний Вікторе Власовичу!

Менше емоцій, більше конкретики

Заступник Голови Верховної Ради України Олександр Зінченко і представники страйккому журналістів дійшли згоди з усіх організаційних питань, пов'язаних із проведенням парламентських слухань «Суспільство, засоби масової інформації, влада: свобода слова та цензура в Україні», які відбудуться 4 грудня 2002 року. **Як повідомляє Інформуправління ВР,** учасники зустрічі, зокрема, узгодили формат заходу, перелік учасників і тих, хто виступатиме.

При цьому заступник Голови Верховної Ради України, як голова оргкомітету з підготовки та проведення парламентських слухань, наголосив, що «ніхто не ставить під сумнів» роль страйккому журналістів і профільного Комітету з питань свободи слова та інформації як ініціаторів та організаторів цього заходу. О. Зінченко також зазначив, що розширення складу членів оргкомітету викликана необхідністю чіткого і своєчасного вирішення всього комплексу проблем, пов'язаних із організацією і проведенням слухань.

Заступник глави парламенту закликав журналістів і профільний комітет зосередитися на роботі над змістовною частиною рішень, які пропонуватимуться до ухвалення Верховною Радою України за підсумками слухань, із залученням широкого кола фахівців, науковців, представників громадськості. На його погляд, проект відповідної постанови має містити конкретні пропозиції з розв'язання проблем, які є у сфері забезпечення свободи слова та виконання журналістами своїх професійних обов'язків.

Прокуратура Львівщини міняє стиль і форми роботи

(Початок на 1-й стор.).

Про це та інші факти діяльності прокуратури Львівської області нам повідомив прокурор області Богдан Ринажевський, який наголосив, що подальше поліпшення роботи прокуратури полягає в удосконаленні принципів формування фахового рівня прокурорсько-слідчих працівників, переорієнтуванні його в контексті вимог нового законодавства, підвищенні ефективності планування роботи з огляду на проблеми регіону.

Найважливіше завдання, яке стоїть перед прокуратурою області, — державний захист прав, свобод та законних інтересів громадян, а також суспільних інтересів, запобігання злочинним проявам та правопорушенням, утвердження режиму законності в діяльності органів влади та посадових осіб, забезпечення конституційного правопорядку.

Проте на сьогодні нас не задовольняє робота із розкриття і розслідування умисних убивств. Також непокоїть порушення чинного законодавства в діяльності органів внутрішніх справ. У полі нашого зору постійно перебуває і додержання законодавства органами Служби безпеки України, Державної митної служби та прикордонної охорони. Зокрема, не задовольняє стан законності на митних переходах області, особливо у частині протидії контрабанді та нелегальній міграції. Як непросту можна охарактеризувати і сьогоднішню криміногенну ситуацію у Львівській області.

Незважаючи на деяке зменшення кількості зареєстрованих злочинів (з 14910 в 2001 році до 14374 нинішнього року) і нерозкритих злочинів (з 2955 до 2691), що становить 8,9 відсотка, нас продовжує турбувати зростання тяжких та особливо тяжких злочинів, зокрема умисних вбивств, тяжких тілесних ушкоджень, вимагань, крадіжок.

Безперечно, результати роботи прокуратури області не дають підстав для самозаспокоєння, адже нам є ще над чим працювати і насамперед — у сфері нагляду за додержанням законодавства в банківській, зовнішньоекономічній діяльності, посилення потребує нагляд за додержанням законів про приватизацію, про податки.

Ми і надалі вживатимемо всіх необхідних заходів для здобуття та утримання передових позицій в роботі, продовжуватимемо оптимізацію стилю і форм роботи.

Розмову вів
**Василь ТАРЧИНЕЦЬ,
заслужений журналіст України.**

Про свободу слова та цензуру

26 листопада в Києві відбулися Громадські слухання з питань свободи слова та цензури в Україні, організаторами яких виступили Громадська рада з питань свободи слова та інформації і профільний Комітет Верховної Ради України. У слуханнях взяли участь журналісти провідних українських та регіональних ЗМІ, народні депутати України, керівники громадських організацій, фахівці у сфері інформаційного законодавства.

За словами журналістів та фахівців, в Україні склалася практика позазаконного управління інформаційним простором з боку держави. Недотримання конституційного права громадян на інформацію, передусім — у формі політичної цензури в українських ЗМІ, стало повсякденною практикою. Відзначалося, що законодавство України потребує уточнення окремих норм, детальної регламентації механізмів державної регуляції інформаційним простором задля запобігання незаконному здійсненню такого регулювання.

Як відзначали учасники слухань, актуальною є проблема роздержавлення українських ЗМІ. Наявність в Україні системи державних та комунальних мас-медіа значно полегшує функціонування політичної цензури з боку органів влади. Журналісти, які працюють у таких ЗМІ, змушені вдаватися до заходів самоцензури, оскільки ці ЗМІ фінансують із державного та місцевих бюджетів.

Учасники слухань розглянули найбільш резонансні випадки політичної цензури в регіональних мас-медіа, зокрема такої її форми, як порушення позовів на надмірно високі суми з метою припинення діяльності видання. За окремими позовами заявлений розмір компенсації моральної шкоди іноді сягає річного бюджету міст і областей.

Оскільки подання надмірно високих сум позовів є розповсюдженим способом тиску на засоби масової інформації, учасники слухань відзначали необхідність встановлення прийнятної методики розрахунку розміру відшкодування моральної (немайнової) шкоди. Можливими варіантами вирішення даної проблеми, запропонованими учасниками слухань, є обмеження розміру позовів на ЗМІ (в тому числі встановлення максимального розміру позову на ЗМІ у сумі, еквівалентній вартості тиражу видання, де було розміщено інформацію; встановлення державного мита, розмір якого залежатиме від величини суми позову тощо).

На слуханнях було обговорено проект постанови Верховної Ради та проекти змін до законодавства в інформаційній сфері, які розглядатимуть на парламентських слуханнях «Суспільство, засоби масової інформації, влада: свобода слова та цензура в Україні» 4 грудня цього року. Прийняття змін до законодавства за результатами майбутніх парламентських слухань зі свободи слова та цензури дасть можливість врегулювати низку проблем, з якими стикаються українські ЗМІ. У рамках підготовки законодавчого закріплення результатів слухань Комітетом Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації розроблено деякі зміни до законодавства, що передбачають:

— схвалення Концепції роздержавлення українських ЗМІ;

— забезпечення законодавчої бази — для запровадження в Україні системи суспільного теле- і радіомовлення;

— визначення в законодавстві термінів «цензура», «політична цензура»;

— посилення відповідальності посадових осіб за втручання у професійну діяльність журналістів шляхом вдосконалення формулювання відповідного складу злочину;

— встановлення державного мита на позови, що стосуються цієї діяльності;

— детальну регламентацію механізму ліцензування телерадіомовників;

— уточнення характеру відносин між власником, засновником ЗМІ і журналістом;

— запровадження у вищих навчальних закладах України кафедр інформаційного права для підготовки фахівців у цій галузі.

Учасники слухань також прийняли заяву, в якій висловлюється занепокоєння можливою зміною керівництва Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації. Згідно з визнаними демократичними традиціями, йдеться у заяві, парламентська більшість гарантує парламентській меншості здійснювати парламентський контроль, зокрема у сфері дотримання свободи слова. У зв'язку з цим учасники слухань закликали Верховну Раду України залишити посаду керівника Комітету з питань свободи слова за представником фракцій, що не увійшли до парламентської більшості.

Комунальні борги не спишуть, але реструктуризують

ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Вечірнє засідання 28 листопада

Після обрання суддів парламент схвалив у цілому два доповнення до Закону «Про загальний військовий обов'язок і військову службу». Одна із змін передбачає можливість отримання відстрочки від призову на строкову військову службу на весь час здобуття вищої освіти «магістр» у вищих навчальних закладах III і IV рівня акредитації з денною формою навчання, друга — розширює коло осіб, які можуть проходити військову службу за контрактом як прапорщики та мічмани.

Розглянувши повторно із пропозиціями Президента, Верховна Рада ухвалила в новій редакції із урахуванням зауважень глави держави закони «Про Кабінет Міністрів України», «Про товариство Червоного Хреста України, зміни до законів «Про виконавче провадження», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо безплатного протезування зубів для пенсіонерів, колишніх працівників органів внутрішніх справ) та Закон «Про списання та реструктуризацію заборгованості за квартирну плату, комунальні послуги, спожиті природний газ та електроенергію». Цей законопроект передбачає можливість реструктуризувати заборгованість із комунальних платежів, яка склалася на дату набрання чинності закону, на термін до 60 місяців залежно від суми боргу та рівня доходів громадян на дату реструктуризації. Громадяни, які уклали договір про реструктуризацію, зможуть отримувати субсидії на оплату житлово-комунальних послуг. Статтю, яка передбачала списання заборгованості за спожиті житлово-комунальні послуги, за пропозицією Президента виключено із закону, тому що, на думку глави держави, це порушує принцип соціальної справедливості щодо значної частини населення, яка чесно сплачувала всі комунальні платежі. Законом дозволяється нараховувати пеню за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги, але не більш як 100% суми заборгованості, за умови відсутності заборгованості з виплати заробітної плати, пенсії, стипендії тощо.

Парламент подолав вето Президента на Закон «Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів (357 «за»), яким встановлюються ставки такого мита в розмірі 30 євро за 1 тонну. На сьогодні експорт відходів та брухту чорних металів здійснюється без мита.

Виконавши ще одне зобов'язання перед Радою Європи, Верховна Рада ратифікувала протокол № 13 Конвенції про захист прав і основних свобод людини, яка скасовує смертну кару за будь-яких умов, — і в мирний, і у воєнний час. Ратифіковано також Угоду про створення зони вільної торгівлі між державами—учасницями ГУУАМ, Угоду про позику між Україною і Міжнародним банком реконструкції та розвитку для реалізації проекту водопостачання та каналізації Львова і низку інших міжнародних угод.

Схвалено також постанови ВР про відновлення колишніх найменувань селу Іванівка Коломийського району Івано-Франківської області (Іванівці) та селу Федорівка Гусятинського району Тернопільської області (Тудорів). У першому читанні прийнято проекти змін до законів про відповідальність за порушення законодавства про друковані ЗМІ, про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати (з урахуванням інфляції), про фіксований сільськогосподарський податок. Парламенту не вдалося схвалити жодного рішення щодо двох законів, які повернулися до парламенту після президентського вето: закону про тимчасові слідчі та спеціальні комісії Верховної Ради та про пенсійне забезпечення. Останній законопроект передбачав збільшити максимальний розмір пенсій до п'яти—шести мінімальних пенсій за віком — тобто до 189,2 грн. (для всіх категорій населення) і до 236 гривень (за списком №1).

Юліана ШЕВЧУК.

РАНКОВЕ ЗАСІДАННЯ 29 ЛИСТОПАДА

Ні вугілля, ні грошей? І гуманітарка на базарах

(Початок на 1-й стор.).

Або вугілля немає, або беруть за пільговою ціною і на його перепродажі наживаються ділки-посередники. Проблема очевидна, як сказав народний депутат М. Кравченко, вона для шахтарського регіону друга за значимістю після проблеми регресних позовів. Профільний парламентський Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, від імені якого виступав В. Турманов, пропонує вийти із ситуації у такий спосіб: працівники шахт отримують пільгу безпосередньо від своїх підприємств, а пенсіонери — через державні органи влади (соцзабези). Однак думки про доцільність прийняття цього норм саме в такій редакції розбіглися.

Зверталася увага й на те, чи реально нині придбати тонну вугілля за 120 грн., як уважає законодавець. Чи закладені відповідні компенсаційні кошти до держбюджету, щоб не вийшло так, коли знедолена людина не отримає ні вугілля, ні грошей.

Непростим виявився і розгляд запропонованих змін до Закону «Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України». Пропонується звільнити від сплати єдиного збору транспортні засоби з гуманітарною допомогою. Наміри благородні, адже благодійники, які вирішили допомогти нашим людям, ще й змушені за це платити (торік з-за кордону було ввезено майже 40 тисяч благодійних вантажів). Але, з другого боку, як наголошував депутат Юрій Кармазін, варто придивитися, куди й кому йде у країні ця допомога, чи не наживаються на ній ділки, продаючи гуманітарку на базарах, замість того, щоб роздати людям.

На початку засідання народні депутати проголосували за направлення низки депутатських запитів. Симптоматично, що переважна більшість їх торкалася порушень законів, прав людини працівниками правоохоронних органів, зокрема у Чернігівській, Рівненській областях. І це якраз до теми, адже депутати на цьому засіданні розглядали звіт голови Комітету ВР з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією В. Стретовича.

Оголошено про створення міжфракційного об'єднання молодих депутатів «Молоде покоління», а також про вихід із фракції «Нашої України» депутата С. Слабенка та В. Хари з фракції КПУ (останній увійшов до «Регіонів України»).

Анатолій БЕНЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ранкове засідання сесії ВР 29 листопада.

Стабільність, яка розчарувала...

Футбол. Кубок УЄФА. 1/16 фіналу. Перші матчі. «Вісла» (Польща) — «Шальке-04» (Німеччина). 1:1. «Штурм» (Австрія) — «Лаціо» (Італія). 1:3. «Реал Бетис» (Іспанія) — «Осер» (Франція). 1:0. ПСЖ (Франція) — «Боавішта» (Португалія). 2:1. «Брюгге» (Бельгія) — «Штутгарт» (Німеччина). 1:2. «Віттес» (Нідерланди) — «Ліверпуль» (Англія). 0:1. «Слован» (Чехія) — «Панатінаїкос» (Греція). 2:2. «Денізліспор» (Туреччина) — «Ліон» (Франція). 0:0. «Бордо» (Франція) — «Андерлехт» (Бельгія). 0:2. «Малага» (Іспанія) — «Лідс» (Англія). 0:0. ПАОК (Греція) — «Славія» (Чехія). 1:0. «Герта» (Німеччина) — «Фулхем» (Англія). 2:1. АЄК (Греція) — «Маккабі» (Ізраїль, Хайфа). 4:0. «Порту» (Португалія) — «Ланс» (Франція). 3:0. «Селтік» (Шотландія) — «Сельта» (Іспанія). 1:0.

«Бешикташ» (Туреччина, Стамбул) — «Динамо» (Україна, Київ). 3:1. Голи: Панку, 31, Роналдо, 71, Нума, 83 — Рінкон, 29.

«Бешикташ»: Кордоба, Толга, Тайфур, Ахмет Їлдирим, Роналдо, Ясин Сулун (Ібрагім, 63), Панку, Тамер Туна, Нума, Заго, Тюмер Метін.

«Динамо»: Рева, Дмитрулін (Леко, 77), Мелащенко (Чернат, 67), Белькевич, Гусін, Рінкон (Хацкевич, 46), Шацьких, Гіоане, Боднар, Несмачний, Гавранчич.

Попереджено: Тамер Туна, 17, Боднара, 26, Заго, 37, Панку, 38, Рінкона, 45, Леко, 86.

Арбітр — Алан Гамер (Люксембург).

28 листопада. Стамбул. Стадіон. «Іноню». 12 градусів. 20 800 глядачів.

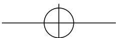
На жаль, ось уже третій матч поспіль на єврооарені «Динамо» програло.

— Ми зіграли стабільно, стабільно геть усі погано, — сказав після зустрічі динамівський тренер **Олексій МИХАЙЛИЧЕНКО.**

Репортаж нашого спеціального кореспондента Віктора Браницького зі Стамбула читайте в одному з наступних чисел «ГУ».

Підозрюваного у вбивстві п'ятьох затримано

Тіла п'ятьох людей, серед них і 12-річної дівчинки, виявлено в одному з приватних будинків Харкова. За підозрою у скоєнні злочину затримано 23-річного родича загиблих. Він визнав свою вину, але заявив, що батьків, брата, сестру та племінницю вбив під час психічного нападу. Як з'ясували працівники міліції, затриманий справді проходив курс лікування в психдиспансері, **повідомляє наш власний кореспондент у Харкові Микола КОСИЙ.**

Рятівник світу

Шістнадцять років тому, 30 листопада, Державна комісія прийняла в експлуатацію відомий всьому світові об'єкт «Укриття». Він «народився» через 206 днів і ночей. Відтоді своїм важелезним залізобетонним тілом він не лише накрив розбурханий 4-й енергоблок Чорнобильської АЕС, а й законсервував його для технічного обслуговування.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Рішення про будівництво цієї унікальної споруди було прийнято у травні 1986 року. Спорудження в надзвичайно складних умовах і за надзвичайних темпів тривало 206 днів та ночей. На будівельних роботах було задіяно близько 90 тисяч осіб.

І ось уже 16 років «саркофаг» виконує своє захисне призначення — з усіх сил утримує близько 200 тонн ще «живого» високорадіоактивного ядерного палива. Та з часом послабшали його будівельні конструкції. Деякі з них уже ненадійні. Через це стає небезпечним радіоактивний пил, який може потрапити у повітря.

«Саркофаг» постійно підтримують у контрольованому та безпечному стані. З 1997 року там ведуть роботи згідно з «Планом здійснення заходів» (SIP), який реалізується відповідно до меморандуму про взаєморозуміння між урядами України та країн «великої сімки», а також Комісією Європейського співтовариства про закриття Чорнобильської АЕС.

Про те, що стан «Укриття» і хід робіт на ньому цікавить увесь світ, свідчать хоча б ці цифри. Лише нинішнього року його відвідали понад 250 делегацій урядових кіл і громадських організацій з 22 зарубіжних країн, повідомляє інформаційно-представницький відділ ДСП «Чорнобильська АЕС».

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

РЕАЛІЇ

Монополіста поставили на місце

Понад 500 тисяч гривень доведеться повернути «Тернопільміськгазу» населенню міста. Тернопіляни вже звикли, що влітку, коли через ремонти котелень припиняється подача гарячої води, зростає плата за газ. Пояснення було просте: люди гріють воду на плитах, отже, споживають більше блакитного палива. Але працівники Тернопільського територіального відділення антимонопольного комітету України довели, що подача гарячої води за графіком не збільшила обсягів споживання природного газу. Тож «Тернопільміськгаз» незаконно збирає додаткові кошти з населення.

Постановою голови територіального відділення антимонопольного комітету на ТОВ «Тернопільміськгаз» накладено штраф у сумі 17 тис. грн. і рекомендовано перерахувати виставлені споживачам рахунки. У судових інстанціях це рішення визнали правомірним.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

А ЩЕ БУВ ВИПАДОК

Акушери в погонах

Двом працівникам лінійного відділку міліції «Харків-пасажирський», як то кажуть, на бойовому посту довелося приймати пологи в однієї з пасажирок. «Швидка», котра прибула за викликом міліціонерів, на найближчій зупинці зняла з потягу вже двох пасажирів: маму і новонародженого хлопчика. За словами жінки, вона їхала народжувати до Харкова, але пологи почалися раніше належного терміну.

Подробиці нічної події і породіллі, і міліціонерам, котрі несподівано перетворилися на акушерів, пригадати важко. Приймати пологи на Південній залізниці правоохоронцям не доводилося ще жодного разу, та й сама дівчина та її мати на допомогу людей у формі розраховували найменше.

Євген Масалітін, міліціонер роти ППС, каже, що трохи злякався поперваx, але потім постарався взяти себе в руки. Коли дитина народилася, до найближчої станції залишалося кілька хвилин. Приїзду «швидкої» жінка з дитиною очікували в лінійному відділку міліції Дергачівського вокзалу. Протягом усього цього часу міліціонери намагалися хоч трохи зігріти немовля. Колега Євгена Володимир Ламах навіть пригадав, що в таких випадках треба застосовувати підручні засоби —знайшов десь ковдру, вкутував малюка новими хусточками.

Змінившись з чергування, міліціонери пішли провідати свого хрещеника. За словами лікарів, хлопчик народився з хорошою вагою (три кілограми шістсот грамів) і, попри незвичайні пологи, зараз почувається нормально.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Стамеска творить дива

Унікальні вироби з дерева, прикрашені бурштиновою інкрустацією або пишним квітковим розписом у поєднанні з мініатюрним живописом, виготовляє сумське ТОВ «Верес». У виробах ручної роботи втілено пам'ять про Суми і Україну. Серед постійних замовників підприємства —Верховна Рада України, Кабінет Міністрів, місцеві органи влади і генеральні дирекції з обслуговування закордонних представництв.

На знімку: начальник цеху інкрустації Олександр Шарапов за роботою.

Фото Олексія ШИБАНОВА (Укрінформ).

«Мелодія двох сердець» — «Голос родини в «Голосі України»

У надзвичайно обдарованого і відомого співочого подружжя, народних артистів України Білоножків, два вже дорослі красені-сини — Георгій та Євген. Народжені вони від взаємної любові Світлани і Віталія. А їхньому найменшому малюкові-велету — Фестивалю родинної творчості «Мелодія двох сердець» — невдовзі виповнюється лише чотири роки. Народжений уже від їхньої безмежної любові до родин-самородків, нестримного бажання підтримати їх і, як вони кажуть, допомогти їм відбутися. Бо ж вони обоє переконані: саме із сім'ї починається розвиток майбутньої особистості і черговий виток національних культурних традицій.

1999 рік. У відбіркових турах в областях взяло участь 97 творчих родин. Найкращих запросили на заключний концерт до Національного палацу «Україна». Хвилювалися Білоножки неймовірно. Чи сприймуть, чи полюблять глядачі цей перший фестиваль, який для них став немовби ще одним першим коханням? Та все сталося, як мріялося. Відбіркові тури і заключний концерт фестивалю, який тривав майже чотири години, стали мистецьким відкриттям року.

2000 рік. Велетенська хвиля любові та вдячності талановитих родин піднесла Білоножків на вершину всенародного визнання. У відбіркових турах взяло участь уже 188 родин. А заключний концерт в тому ж палаці «Україна» тривав уже п'ять з половиною годин.

2001 рік. Відгомін фестивалю полинув далеко за межі України. Окрім росіян у заключному концерті беруть участь гості з Білорусі, Естонії, Латвії. Білоножки переконуються: родинна творчість справді не має кордонів. Їхній фестиваль повноправно стає міжнародним.

І ось заключний відбірковий тур фестивалю-2002. Хвилюються родини-претенденти. Заклопотані натхненники й організатори — Світлана і Віталій Білоножки. Зосереджене, як висловився присутній заступник держсекретаря Мінкультури України Владислав Корнієнко, поважне й шановане журі. А в його складі самі лише знаменитості: Ігор Поклад, Надія Шестак, Олександр Злотник, Микола Луків та інші відомі митці. Очолював цей суддівський гурт **Віталій Білоножко.** Ведуча **Світлана Білоножко** шанобливо запрошує на сцену учасників, уточнює деякі дані в них, дає поради і щиросердно дякує їм за виступ.

Невдовзі у прохолодній залі Палацу культури «Більшовик» створюється тепла, доброзичлива атмосфера. Бо що родинний колектив — то яскравість, оригінальність, високий професіоналізм. Що не кажіть, а коли по суті конкуренти аплодують одне одному, то справжнє визнання таланту. Справді, мистецтво рятує світ.

Найпомітнішими, найсамобутнішими родинами були Федір Сичов та його діти Олександр та Ірина з Миколаєва, батько, син та онук Караваші з Кіровограда, подружжя Наталія та Михайло Хохлови з Донецька, Наталка та Степан Тимчишаки з Хмельницького, Алла та Наталія Куліш, мати й дочка, — з Луцька.

Із не меншою увагою та вдячністю був сприйнятий виступ самодіяльного вже немолодого сімейного дуету Станіслава та Любові Самарських з Києва — їм по 70 років. Як хвилююче вони виконували власні пісні «Останній шанс» і «Ще не осінь»! Не знаємо, як у підсумку оцінило журі виступ киян Примакових. Проте коли Алла та Борис вийшли на сцену зі своїми дітками — одинадцятирічною (найстаршою) Ганною, Владиславом, Євою і п'ятирічним Олександром, їх одразу зустріли оплесками.

У відбіркових турах у регіонах цього року взяло участь понад 300 родин. У заключному — більш як 40. З них лише десятьом випаде нагода показати своє мистецтво на заключному концерті, який відбудеться в січні 2003-го знов у палаці «Україна».

По завершенні цього відбіркового туру, як і попередніх, журі нагородило всіх учасників спеціальними дипломами... А ті творчі родини, яким випала честь показати своє мистецтво у палаці «Україна», як і їхні попередники, будуть нагороджені цінними подарунками, путівками.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Увага: наш конкурс

Редакція нашої газети насамперед палко схвалює цю унікальну ідею Білоножків. А на практичне підтвердження цього має намір провести у рамках заключного концерту четвертого фестивалю свій конкурс — «Голос родини в «Голосі України».

Редакційне журі визначить переможця, і ми вітатимемо його на сцені палацу «Україна» квітами та грошовою премією.

Тож до зустрічі в палаці «Україна» та на сторінках «Голосу України», який став інформаційним спонсором цього оригінального і винятково фестивалю.

У НОМЕР

■ *Усі — на ринок!*

«Побазарили» і вирішили: святу бути!

Першого понеділка грудня в Севастополі відзначатимуть День ринку. Так вирішила громадська організація «Спілка промисловців, підприємців і аграріїв Севастополя». У місті-герої діє 39 ринків, де трудяться близько 20 тисяч осіб. Малий і середній бізнес забезпечує до 40 відсотків усіх надходжень до міського бюджету.

Ті, хто навчився плавати в ринковому бізнесі, не поспішають відгукуватися на заклики рідних підприємств повернутися і відроджувати виробництво. Хоча, наприклад, судноремонтний завод пропонує своїм спеціалістам зарплату до 1,5 тисячі гривень на місяць.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

■ *Отакої!*

Хотіли «сплавити» міст

Неабияк здивувалися мешканці двох сіл Камінь-Каширського району Волинської області, коли одного ранку зник понтонний міст через тутешню річку. Він був виготовлений з алюмінію. А тому підозра одразу впала на викрадачів кольорових металів.

Як з'ясувалося, темної ночі кілька злодіїв підігнали до мосту потужний кран і демонтували майже дев'ятиметрові конструкції. Потім перерізали їх навпіл і вивезли в невідомому напрямку.

Селяни одразу забили на сполох. І через дві доби міст усе-таки віднайшли. Міліція затримала «КамАЗ» із майже чотирма тоннами алюмінієвих мостових конструкцій аж в обласному центрі. Нині порушено кримінальну справу проти крадіїв.

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

■ *Новинка*

Люки... під замком

Нова продукція Охтирського ВАТ «Нафтопроммаш» — каналізаційні люки — має неабиякий попит в Україні та ближньому зарубіжжі. Секрет новинки — «протиугонний» пристрій, яким заводські конструктори обладнали виріб. Індивідуальний замок кожного люку не під силу навіть професіоналу-«ведмежатнику».

Владислав ЖМУРКОВ.

Сумська область.

■ *Таємниці минулого*

Доля християнської святині

З кінця вересня у львівському соборі Святого Юра знаходиться найбільш точна із семи існуючих копія славетної Туринської плащаниці. Протягом року реліквію зможуть побачити також мешканці Києва, Донецька й низки інших міст нашої країни. Особливу цінність для віруючих ця копія становить не лише максимальною подібністю до оригіналу, а й тим, що в момент освячення вона торкалася оригіналу.

У християнській традиції плащаниця вважається однією з найважливіших реліквій, тому що це поховальний покрив, у який було загорнено тіло Ісуса Христа. Однак численні скептики твердять, що древня матерія, яка зберігається в Турині в кафедральному соборі Святого Джіованні Батісти (Іоанна Хрестителя), справа рук талановитих містифікаторів.

Туринська плащаниця являє собою шматок лляної тканини ручної роботи завдовжки 4,3 метра й завширшки 1,1 метра. На ньому відбилися два ясно-жовтих зображення оголеного чоловічого тіла. Ці зображення розташовані голова до голови, немов людину поклали на нижню частину полотнини головою до центру, потім перегнули тканину навпіл і накрили нею тіло.

Образ на тканині не яскравий, але досить детальний, у жовтувато-коричневих тонах різного ступеня насиченості. Досить чітко помітні риси обличчя, борода, волосся, губи, пальці. На плащаниці є сліди крові.

Вважається, що образ на Туринській плащаниці виник тоді, коли тіло Ісуса Христа, відповідно до євангельської оповіді, поклали в поховальну печеру.

Історія веде літочислення реліквії з 1353 року, коли вона за таємничих обставин з'явилася у Франції. Доля її до цього моменту простежується лише уривчасто, та й то з великою часткою припущення.

За одним із церковних переказів, апостол Леввей, прозваний Тадеєм, забрав плащаницю з Єрусалима до Сирії. Після цього покрив зникає на довгі роки.

Через 600 років він з'являється в Константинополі, де, припускають, був захоплений 1204 року хрестоносцями і вивезений до Європи. Через півтори сотні років плащаниця опинилася у Франції в місті Лірі у графа Жоффе де Шарні. У 1353 році він привселюдно оголосив про неї й уперше виставив у міському храмі, викликавши різкий протест місцевого єпископа.

У 1389 році син Жоффе, заручившись підтримкою Папи Римського, зробив другу спробу виставити плащаницю в храмі. Проти цього знову став єпископ, П'єр д'Арсі, який офіційно оголосив, що плащаниця — справа рук художника.

У 1390 році папа Климент VII виніс вердикт: плащаницю можна показувати в церкві, але тільки в тому разі, якщо при цьому роз'ясноють, що це не справжня полотнина, в яку загортали тіло Христа, а її художнє відтворення.

У 1452 р. онука графа Жоффе передає плащаницю герцогові Савойському, у столиці якого, в соборі французького міста Шамбері, плащаниця й зберігалася до моменту перенесення столиці до Турина. У цьому місті вона з 1578 року зберігається донині.

На знімках фрагмент плащаниці та реконструкція лику, зображеного на ній.

(Закінчення на 4-й стор.).

СУСПІЛЬСТВО

Володимир Талашко: «Цей час — без совісті»

КЛУБ ЗНАМЕНИТОСТЕЙ

Сьогодні Володимир Талашко, можливо, як ніколи раніше, схожий на своїх екранних героїв. Зовні немов витесаний з каменю найтвердіших порід. Усередині — вразливий, добрий, іронічний інтелектуал. Він майстерно оберігає це своє «усередині», як і все, що пов'язано з його приватним життям.

Ми розмовляли з Володимиром не раз. Але більш заглиблено — років одинадцять тому. Запам'яталася фраза з тієї розмови: «Голосую за оголений нерв. Актор — це оголений нерв плюс майстерність, мудрість. Якщо людина спокійна, сита, байдужа, вона ні на що не здатна за великим рахунком».

Володимирові Дмитровичу давно нікому нічого не варто доводити. За плечима — безліч рельєфних ролей у фільмах нашого отроцтва. Серед них — «В бій ідуть тільки ''старики''», «Як гартувалася сталь», «Овод», «Таємниці святого Юра», «Пароль знали двоє», «Русь споконвічна», «Підземелля відьом», «Чорний квадрат», «Обережно! Червона ртуть!»... Мені завжди подобався його Китобій з «Капітана Немо» — неврастенічний, але дуже справедливий.

...У затишній квартирі біля Золотих воріт на господаря так само чекає розкішній колі Дар. Там-сям — фотосвідчення життя Володимира в кіно. Про яке тоді ще було що писати.

— Ми довго предметно розмовляли більш ніж одинадцять років тому. Фільми «перехідного періоду» викликали чимале невдоволення, але в кіно щось відбувалося. У вашому житті, напевно, багато чого змінилося за цей час. Ви ще більше заглибились у викладацьку діяльність, вас стали частіше бачити на телебаченні...

— Тоді, коли ми з вами зустрічалися, говорили про свій час із трепетом, оптимізмом. Але тепер прийшли до того, що виживають не кращі голови, не кращі руки, душі, серця. Хоча і тоді в мене, правду кажучи, вистачало розуму не обнадіюватися. Адже руйнувався Театр кіноактора на площі Перемоги, єдиний у країні по сьогодні. Якби його зберегли, то нині бачили б на сцені Маргариту Криницину, Костя Степанкова, Миколу Оляліна... Вони ж бо сьогодні немов розчинилися. Колись Олександр Олесь писав: мовляв, так багато говорять про незалежність, державність — і так мало роблять. Слова, які можна прийняти й на рахунок нашого часу, часу без совісті. Узяти хоча б те, що нині відбувається в культурі, на телеекрані (вже не кажу про великий екран): це просто безсоромність.

— Ви завжди називали себе хлопцем з Донбасу. Хоча знаю, що народилися в Ковелі, на Волині...

— Волинська земля дала мені можливість опертися, я дуже їй за це вдячний. Але Донбас — це те, що становить мою душу, кістки. Саме там я усвідомив, що таке родина, дружба, спільність хлібосольних людей, які щодня ризикують життям. Хоча в ті далекі часи я про таку кількість загиблих не чув. Мої батько, дід ходили в шахту. Від нас, макіївців, неможливо було приховати, що трапилася трагедія.

«Мама заплакала, батько взяв пасок» — так сприйняли вдома рішення Володимира піти в артисти. Потім були інститут, гра в театрі, кіно нарешті. І незабаром критики не зі зла стали називати Володю Талашка божевільним актором для божевільного режисера Миколи Мащенка. Саме Мащенко вивів артиста на орбіту великого кінематографа. Саме він дав першу роль — у «Комісарах». А популярність приніс «артист дуже великого театру» — мабуть, найцікавіший, найнеоднозначніший персонаж картини «В бій ідуть тільки ''старики''» Леоніда Бикова. Йоржисті, ревучкі, складні, а тому — притягальні... Режисери бачили, що у В. Талашка, крім голлівудської фактури, є ще й потенціал саме для таких характерів.

— Нерозумно запитувати, чому вас не видно в кіно. Тому що не видно кіно. З другого боку, кіноактор за всіх часів і в будь-якій країні — камікадзе. Він прирікає себе на довічне чекання. Я завжди цю професію бачила досить трагічною... А чи можете ви сказати, що ваш останнім часом вразило на екрані?

— Вразило? У кіно?.. (Велика пауза. — **Авт.**) На великому екрані — вагаюся. На телеекрані — нічого, крім свинства, вульгарності, мерзоти, зокрема в серіалах. Героїв там, тобто тих, хто є стрижнем нації, немає. Там є вчитель, такий, як у «Доживемо до понеділка»? Там є такий, як герой Тихонова в «Білому Бімі...»? А схожі на тих, котрі живуть у фільмах Бикова, Василя Шукшина? Ми бачимо в кіно чоловіка, що обіймав берізку, заплакав, повинився в злочинах?.. Нинішні герої не перепрошують — вони нахабно лізуть. За дуже рідкісним винятком, гідних картин не бачу.

— До речі, у вашому довгому послужному списку відвертих мерзотників я щось не пригадаю.

— Не діждете.

— Ви часто знімалися в картинах пригодницьких і детективних. Можна припустити, що нині на вас мають сипатися пропозиції знятися в серіалах такого спрямування.

— Якщо мене там немає, мене це не зачіпає. Зачіпає інше. Якби я бачив там Сергія Підгорного, покійного Дмитра Миргородського... Чому немає на екрані тих людей, яких не знімати не можна? А чому б не написати сценарій адресно для Костя Степанкова, Ади Роговцевої, Маргарити Криницино, Миколи Оляліна, Лариси Кадочникової, Валерії Заклунної?.. Де ті меценати, що нададуть можливість щось залишити нащадкам? Артисти — це ж генофонд нації. Підгорний бідує? Так створіть під нього сценарій — під такого, який він є.

— Безнадія в кінематографі — загальне місце, і розмови про неї, не підкріплені ділом, набивають оскому. Рік тому на одному міжнародному фестивалі наш високий чиновник від культури заявив на прес-конференції, що в Україні щороку знімають 15 фільмів.

— Де?

— В Україні.

— Та годі, нехай не дурить. Нічого подібного не відбувається.

— Ще одна парадоксальна, як на сьогодні, тема: викладацька діяльність. Тринадцять років ви навчаєте акторській майстерності студентів інституту театрального мистецтва імені Карпенка-Карого. У випускників вузу немає грошей, щоб зняти дипломну роботу. Потім вони здебільшого на телебаченні та на халтурах. Утрачають кваліфікацію, так і не набувши досвіду. Навіщо їх так багато? Куди їх потім подіти в країні, де немає кінематографа?

— Це ніхто, мабуть, не прораховує. Так, як усякий будівельний проект прораховують, починаючи з розвідки глибин. У будь-якому разі, освіта — це добре. Звичайно, нам свого часу обіцяли, що по закінченні четвертого курсу на дипломний спектакль прийдуть зацікавлені люди, що нас куплять.

Сьогодні йде повальне одипломування всіх бажаючих. Своїм я пояснюю, що вакансій бандитів і футболістів на всіх не вистачить. І потрібно вчитися. Може, треба плодити їх багато, а потім — нехай виживає найсильніший. Але ж кожен педагог тривожиться за своїх, хоче дати їм можливість проявити себе.

— Чергові жертви кіномистецтва...

— Думаю, навчити бути артистом — неможливо, це від Бога. Дуже добре про це сказано в Лесі Українки в «Оргії». А наш обов'язок — підвести до розуміння, як це робиться, решта — обдарування.

Більше непокоїть інше. Коли мої студенти сьогодні вважають, що Василь Шукшин — це «нецікаво», коли вони не знають «Вассу Железнову» чи «Єгора Буличова» Горького, я сумніваюся, що їх зацікавить той самий Микола Мащенко. Це поза моїм розумінням, але ж їх до цього підводять, у програмі цього немає. Сьогодні не було Горького — він прорадянський, із часом не стане Пушкіна, Ахматової, Паустовського, Василя Бикова...

— І Тарковського, і Сокурова...

— Коли сьогодні абітурієнт на кінознавство не знає Степанкова, Роговцеву, Заклунну, про що можна балакати? Держава, і не без допомоги можновладців, котиться в прірву.

Володимир живе книжками. Його автори — Дюрренматт, Белль, Достоєвський, Шекспір, Булгаков... Кулінарні імпровізації і вироби з дерева — теж прояви творчої натури. Нарівні з відомішими — кафедрою, знімальним майданчиком, телестудією.

— Ви якийсь альтруїст. Увесь час говорите про когось...

— Тому що вважаю, що якби не було когось, не було б і мене. Мною опікуються мої друзі. Завдяки їм я можу собі дозволити бути в цьому житті відносно незалежною людиною.

А мій альтруїзм — швидше небажання котитися по похилій разом з людьми, що втратили совість, з безрідними. З погляду альтруїзму, як ви кажете, мені цікава й робота на телебаченні. Я автор програм «Будемо жити!» і «Польова пошта пам'яті». Обидві виходили на першому каналі.

— Чому в минулому часі?

— Трохи пізніше поясню. Перша — присвячена людям, що незалежно від часу залишаються знаковими. Адже ми пам'ятаємо Христа, Володимира Мономаха, Богдана Хмельницького. Чому ж не повинні пам'ятати Ніну Матвієнко, Сергія Червонописького, Олександра Героєва — льотчика, старшого лейтенанта, заслуженого артиста, співака, скульптора?.. «Польова пошта пам'яті» існувала завдяки дивовижній людині, що очолює комітет у справах ветеранів, — Сергію Червонопиському, він вибивав на неї гроші. Програма про ветеранів Великої Вітчизняної, Афгану, чорнобильців. Про наших мам, тат, дідусів, бабусь. Програма має загальнодержавне значення, але на неї грошей нема, хоча знаходяться на які завгодно дурні, безглузді проекти. Через безгрошів'я не вийшли п'ять програм «Польової пошти пам'яті». «Будемо жити!» немає вже місяців десять.

Просто я вважаю, що ветерани — це наша совість. Це наш сором. Дивлячись на них, неможливо красти, брехати. Хоча їх спокійно обкрадають. Дедалі менше уваги приділяють цим людям.

Ось так. Пишатися нам поки що нічим. Культуру ми не будуємо, а тільки говоримо.

— Доволі похмуро. І що нам усім робити?

— Певне, потрібно сприймати все це як піну, лушпиння, що прошелестить і зникне. Звичайно, треба не сидіти, а щось робити. Якщо свою справу не вдається робити, то потрібно знаходити якусь віддушину. Мені, на відміну від багатьох моїх колег, друзів, вважаю, пощастило: я затребуваний.

— Ви завжди були любимчиком і, сподіваюся, любителем жінок. Чому ви ніколи не говорите про особисте життя?

— Тому що воно особисте. Я вважаю, що найближчих людей треба берегти. А оскільки газетярі часто нетактовні, то не хочу, щоб моїм рідним було соромно.

— Годі, залишмо жінок...

— Я люблю все, що пов'язано з собаками. Нині багато структур, які захищають тварин. І так мало — котрі захищають людей. Ми непробачно мало робимо, щоб наші старі почувалися гідно. Коли гуляю з Даром о п'ятій-пів на шосту, бачу інтелігентних пенсіонерів в охайних плащиках, які соромливо щось шукають у смітниках. Це — за межею припустимого. Коли державі стане по-справжньому соромно? Дай, Боже, щоб у країні, нарешті, стали піклуватися про старих. Адже ми з'явилися на світ і живемо завдяки їм.

Розмовляла Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

На знімках: Володимир Талашко без своїх звичних вусів; кадр із фільму «В бій ідуть тільки ''старики''».

Фото з архіву артиста.

АКТУАЛЬНО

Рости велика, гімназіє!

Своє перше пятиріччя відзначила українська школа-гімназія в Сімферополі. Викладачів і вихованців з ювілеєм привітали перші особи автономії і «духовний батько» гімназії — київський українознавець академік Петро Кононенко. Рішенням президії Верховної Ради Криму чотирьом педагогам присвоєно почесне звання «Заслужений працівник освіти АРК». Зокрема, й директорові гімназії Наталії Руденко, на ентузіазмі якої в цьому навчальному закладі нової формації тримається все.

Були запальні виступи гімназійних творчих колективів, квіти, відзнаки, подарунки та багато теплих слів від численних друзів. Святкування пройшло в актовій залі Кримського територіального командування внутрішніх військ, бо свого приміщення заклад поки що не має.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Немає Бойчука, але живе бойчукізм

У Теребовлянському вищому училищі культури відбулася Всеукраїнська науково-мистецька конференція, присвячена 120-річчю Михайла Бойчука, засновника української школи фундаментального монументалізму. На початку минулого століття він стояв біля витоків українського авангардизму, який згодом дістав назву «бойчукізм».

Талановитого митця згубили сталінські лещата у 1937 році. Знищено і його монументальні твори в Києві, Харкові, Одесі. На щастя, дещо вдалося врятувати. А головне — залишилася школа Бойчука, з якої черпає наснагу не одне покоління художників. Урочистості відбулися і в родинному селі митця Романівці, що в Теребовлянському районі, де братам Бойчукам відкрито памятник.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

Доля християнської святині

ТАЄМНИЦІ МИНУЛОГО

(Початок на 3-й стор.).

Науковий інтерес до Туринської плащаниці спалахнув наприкінці XIX століття. Почалося все з першої фотознімки, зробленої у 1898 році археологом і фотографом-аматором Секондо Піа. Виявилося, що зображення на фотонегативі проглядається набагато чіткіше.

Довгий час дослідження Туринської плащаниці обмежувалися вивченням зроблених з неї фотографій. Висновки більшості істориків, що брали в них участь, і патологоанатомів зводяться до того, що людину, зображену на тканині, розп'яли за давньоримським звичаєм.

Деякі встановлені деталі хоча й розходилися з церковними канонами, але підтверджували і доповнювали євангельські розповіді. У XIII—XIV століттях фігуру розп'ятого Христа малювали завжди з пов'язкою на стегнах, руки пробиті в долонях, терновий вінець схожий на європейську діадему. А на плащаниці розп'ятий, згідно з римськими звичаями, зовсім оголений, руки пробиті в зап'ястях — долоні не витримали б ваги тіла; терновий вінець сплетений у вигляді митри — царського вінця Сходу.

У 1969 році вчених уперше допустили безпосередньо до Туринської плащаниці. Щоправда, їхньою метою було лише з'ясування схоронності реліквії.

Результати наступних прямих наукових досліджень плащаниці зводяться до таких висновків.

Розміри Туринської плащаниці практично точно виражені в одиницях древньої міри довжини — два лікті на вісім. Тканина — дамаск, лляне полотно, що його виготовляли на Близькому Сході на межі першого тисячоліття.

Спори й пилок рослин, які пощастило знайти на полотнині, загалом підтверджують її офіційну історію.

Людину, зображену на тканині, антропологи відносять до іудейського типу — сефардів. Її зріст був близько 178 см, вага — 77 кг, а вік між 30 і 45 роками.

У ході численних і різноманітних досліджень з'ясували, що образ на плащаниці не є результатом нанесення на тканину яких-небудь барвників чи фарб. Характерний жовтувато-коричневий колір образу викликаний хімічною зміною ниток.

Фізичні й хімічні дослідження плям крові підтвердили, що це людська кров групи АБ (4-ї). При цьому вона потрапила на тканину до виникнення зображення.

Усі перераховані результати цілком підтверджують справжність реліквії, хоча скептики і вказують на деякі спірні моменти. Але найсерйознішим аргументом для них є результати датування плащаниці радіовуглецевим методом, отримані 1988 року. Аналізи провели три незалежні лабораторії, які прийшли до однакового висновку: Туринська плащаниця була виготовлена в XIV столітті — отже, не може бути саваном Ісуса Христа.

Прихильники справжності висунули кілька гіпотез, що пояснюють викривлення результатів аналізу. Зокрема, на них могли вплинути наслідки пожеж, в які плащаниця потрапляла в 1201, 1349, 1532, 1934 роках. Мало того, цю теорію вдалося змоделювати у лабораторних умовах. Але кількісні оцінки, зроблені в цих експериментах, недостатні для збільшення її віку на півтора тисячоріччя.

Загалом учені змогли тільки виключити відомі чи технічно можливі способи підробки. При цьому ніхто з них не зміг навіть приблизно відповісти на головне запитання: як виникло зображення?

Один з дослідників плащаниці, Рей Роджерс, на запитання, чи доведено з наукового погляду, що вона справжня, тобто та, в яку був загорнений знятий з хреста Ісус Христос, відповів:

«Поки в нашому розпорядженні немає ніякого способу, що дає змогу ідентифікувати Ісуса, можна висувати будь-які гіпотези. Можна навіть стверджувати, що плащаниця — справа рук нечистої сили, домовиків, лісовиків, кого завгодно. Але поки ми не можемо перевірити, це припущення нічого не варте».

Олег ДЕНИСОВ.

ГЛОБУС

Наші відносини почалися не в Празі і Прагою вони не закінчаться

Перший робочий день у штаб-квартирі НАТО після того, як минулої п'ятниці відбулася зустріч лідерів країн—членів альянсу та їхніх партнерів, дещо відрізнявся від звичайних робочих днів. Відчувалося, що пов'язані з її підготовкою напруження й нервозність останнього місяця минули, поступившися місцем щирій розмові. Генеральний секретар Джордж Робертсон по-дружньому вітав групу українських журналістів, зазначивши, що ми — перші представники ЗМІ, з якими він зустрічається після повернення зі столиці Чехії.

Саміт рішень і трансформацій

Саме так називають у Брюсселі зустріч, котра вже стала історією. І цією історією НАТО цілком задоволене. На зустрічі з нами представники штаб-квартири альянсу казали: «Все, що ми рекламували, відбулося: розширення, розв'язання питань про технічне вдосконалення і військове реформування, нові відносини з партнерами, зокрема з Україною».

Особливо пишається НАТО тим, що зустріч завершилася не формальною заявою про наміри, а конкретними рішеннями. Це і прийняття до лав альянсу 2004 року сімох нових членів, і персональне перебрання на себе союзниками завдань з формування сил швидкого реагування, і багато іншого. Так само конкретним і серйозним рішенням вважають тут прийнятий Україною і НАТО план дій.

М'яч на нашому боці

Звичайно, головною темою наших розмов з Генеральним секретарем і представниками НАТО було особливе партнерство України і альянсу. Відносини, над якими нависла, як кажуть у НАТО, грозова хмара, що має обриси радарного комплексу «Кольчуга».

«У нас немає розриву відносин, — заявив українським журналістам лорд Робертсон, — але є питання, пов'язане з імовірною причетністю Президента України до нелегального продажу «Кольчуг». Коли ми отримаємо всі відповіді на наші запитання, все будуть задоволені, а на сьогодні це гальмує наші добрі стосунки».

Генеральний секретар НАТО зазначив, що вони залишаються так само міцними, і альянс налаштований продовжити особливе партнерство, а він сам «персонально відданий добрим стосункам з Україною». Джордж Робертсон не був присутній на засіданні Комісії Україна—НАТО (КУН) на рівні міністрів закордонних справ у Празі, але від своїх помічників знає, що на КУН відбулися відверті розмови про майбутнє відносин і підсумком зустрічі став план дій, підписаний Україною і НАТО. Він, на думку Робертсона, не є магічним рецептом того, як найшвидше Україні євроінтегруватися. Але це керівництво до дії, результати якої реально наблизять Київ до проголошених зовнішньополітичних цілей.

Усі, з ким я зустрічалася у штаб-квартирі, серед них і вельми високі посадовці, наголошували, що план за своєю структурою мало чим відрізняється від того плану, який складають для кандидатів на членство в НАТО. Брюссель переконаний, що це — адекватна відповідь на українські євроатлантичні устремління.

У п'яти розділах цього документа викладено конкретні завдання у сфері політики, економіки, прав людини, свободи слова, оборони, безпеки, військової реформи. Деякі завдання, що їх узяла на себе Україна, виконуватимуться спільно з НАТО. Можливо, згодом цей план буде оприлюднено.

Однак, як відомо, взяти зобов'язання легше, ніж їх виконати. Тим паче що за цим пильно стежитимуть із Брюсселя. Двічі на рік підбиватимуть підсумки, і успіх наших кроків у бік альянсу практично на сто відсотків лише у наших руках. Як заявив офіційний речник НАТО Ів Бродер, м'яч нині на нашому боці поля, і лише від України залежатиме швидкість, з якою вона наближатиметься до євроатлантичної спільноти.

Для тих, хто скептично дивиться на проголошений керівництвом України курс на вступ до НАТО, додам, що виконання завдань на кшталт поваги до прав людини і забезпечення свободи слова, військова реформа і багато іншого, навіть у разі нашого невступу до НАТО, все одно будуть на користь України. Як заявив нам глава місії України при НАТО Володимир Хандогій, у плані нема нічого такого, чого Україна не мала б робити й без нього.

Було б дивно змовчати про те, що тему участі Президента України у Празькому саміті активно обговорювали представники НАТО з українськими журналістами. «Прийняте в НАТО рішення про зміну формату зустрічі Україна—НАТО у Празі, що ґрунтується на звинуваченні керівництва України у нелегальному продажу зброї, було чітким сигналом, кого саме хочуть бачити на саміті», — наголосив високопоставлений чиновник НАТО. Приїзд Леоніда Кучми до Праги викликав здивування й негативну реакцію деяких членів НАТО, але не більше: збройний скандал і пов'язані з ним особи, на думку альянсу, неспроможні ані заморозити, ані повернути назад наше особливе партнерство. «Не треба змішувати персоналії з усім народом і державою», заявили в Брюсселі і попросили журналістів передати це повідомлення своїм читачам і глядачам.

Леонід Кучма на Раді євроатлантичного партнерства у Празі. Фото АП.

Міністр закордонних справ України Анатолій Зленко і держсекретар США Колін Пауелл на тому ж форумі. Фото АП.

Представники НАТО вважають, що думка українців про дискримінацію України у зв'язку зі зміною формату зустрічі багато в чому формувалася під впливом ЗМІ. У Брюсселі знають, що, «на жаль, не всі українські засоби масової інформації об'єктивно пояснили рішення НАТО». Тут вважають, що прийнятий нами план дій саме й зможе змінити ситуацію із свободою слова у нашій країні. Адже не секрет, що численні українські ЗМІ, підбиваючи підсумки саміту НАТО, дещо злукавили, коли у переліку зустрічей нашого Президента у Празі згадали також про зустріч з Робертсоном. А генсек спростував інформацію про те, що така зустріч була, оскільки, на його думку, не можна назвати зустріччю випадкове зіткнення під час офіційного прийому: «Президент України стояв разом із президентами Назарбаєвим і Каримовим, і наше коротке спілкування було звичайним протокольним розшаркуванням». Тим часом, як повідомив Джордж Робертсон, напередодні саміту відбулася його телефонна розмова з Леонідом Кучмою: «Я не дуже хотів, щоб Президент України прибув до Праги, і запропонував йому не їхати, щоб уникнути незручних ситуацій, бо ми не задоволені тими відповідями, що їх дала Україна з питання «Кольчуг», але в Україні йому порадили поїхати на Раду євроатлантичного партнерства». Пояснюючи, що саме не задовольняє Брюссель у відповідях Києва, Робертсон заявив, що країна-виробник повинна знати, де знаходяться виготовлені нею радарні установки. Для цього існує загальноприйнятий у світовій практиці сертифікат кінцевого отримувача: «Де нині «Кольчуги?» — запитання не до країни-покупця, а до країни, котра продала». І НАТО, як заявив її генсек, тиснутиме на Україну, щоб отримати відповіді на всі запитання.

Нормальне політичне рішення

Саме так оцінив рішення Президента України приїхати на Празький саміт глава місії України при НАТО Володимир Хандогій, відповідаючи на запитання «ГУ», чи вважає він це сильним політичним ходом. «Я не бачу підстав, котрі заважали б Президентові України брати участь у Празькому саміті», — заявив мені Володимир Хандогій, додавши, що коли хтось вважає, що наша система експортного контролю недосконала, то ми готові вислухати пропозиції.

«Питання «Кольчуг» не стоїть на порядку денному. Україна не постачала радарні системи до Іраку. Щоб звинувачувати, треба довести, що це було. А нас змушують доводити те, чого не було», — заявив журналістам глава місії. Що до слів Робертсона про тиск на Україну, то він сумнівається, що методи тиску що-небудь змінять. Володимир Хандогій переконаний, що участь Президента у РЄАП була конструктивною і зробила позитивний внесок у роботу саміту. Крім того, він наголосив, що відносини Україна—НАТО не у Празі почалися і не в Празі закінчаться.

Отже, Празький саміт і все з ним пов'язане — вже здобуток історії. І для сторонніх спостерігачів найяскравішою й найпам'ятнішою в цій історії стала ситуація навколо приїзду Кучми та інцидент з кількома помідорами, що їх двоє молодиків шпурнули в генсека НАТО під час заключної прес-конференції. До речі, в НАТО дуже неохоче відповідають на запитання, пов'язані з цією подією: «Ми не хочемо робити їм рекламу». На моє запитання, як зреагував на заподіяне лорд Робертсон, Ів Бродер зауважив лише, що генсек — досвідчений і загартований політик. Інший представник НАТО пожартував, що з яєць, якими закидали Робертсона в Македонії, можна зробити смачний омлет. А от представник американської місії на моє запитання, яка була реакція всередині НАТО на цю хуліганську витівку, здивовано відповів, що про таке він не чув і по телебаченню нічого такого не бачив. Невже телевізійна цензура?..

Яна СТАДІЛЬНА.

Брюссель—Київ.

***

Голова Комітету Верховної Ради у закордонних справах Дмитро Табачник вважає дипломатичним успіхом участь Президента України Леоніда Кучми у Раді євроатлантичного партнерства і проведення засідання комісії «Україна—НАТО» на рівні міністрів закордонних справ з участю українського міністра Анатолія Зленка.

Коментуючи участь української делегації в РЄАП і засіданні комісії, що відбулися минулого тижня у Празі в рамках саміту НАТО, він розцінює це як «дипломатичний успіх України». «Та схема, яку частково намагалася нав'язати американська дипломатія, не пройшла», — наголосив Д. Табачник.

На його думку, в Празі Україна довела, що є цікавим партнером для альянсу, важливою складовою єдиного європейського простору, і в Празі не вдалося ізолювати главу держави — Президента Кучму — від України та від її зовнішньої політики.

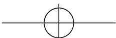
***

Голова Комітету Верховної Ради з питань євроінтеграції, посол Борис Тарасюк, коментуючи підсумки Празького саміту для України, заявив, що вже стало традицією на всіх важливих зустрічах країн—членів НАТО згадувати Україну в своїх підсумкових документах. Він підкреслив, що в декларації саміту Україна згадується не в контексті майбутніх членів альянсу, як-от Албанія, Македонія, Хорватія, а в межах співробітництва у Раді північноатлантичного партнерства. А в пункті дев'ятому, в якому йдеться про відносини між Україною та НАТО, формулювання стосовно нашої держави досить прохолодні. На думку Бориса Тарасюка, в підсумковому документі саміту рішення Ради національної безпеки та оборони про розробку нової стратегії, кінцевою метою якої має бути членство в альянсі, було сприйнято досить стримано. Про це свідчить формулювання: «Ми взяли до уваги прагнення України прямувати курсом цілковитої євроатлантичної інтеграції».

Загалом Борис Тарасюк упевнений, що національні інтереси України на Празькому саміті були забезпечені участю Міністра закордонних справ України Анатолія Зленка в засіданні комісії «Україна—НАТО», яке дало можливість затвердити важливі документи.

***

Керівник управління зовнішньої політики адміністрації Президента Анатолій Орел наголосив, що присутність Леоніда Кучми у Празі під час саміту НАТО була доречна, потрібна і результативна: «По-перше, було ухвалено низку дуже важливих документів, підписано план дій. Україна долучилася до конкретного процесу євроатлантичної інтеграції. Зустрічі були дуже теплі».

Cyan Magenta Yellow Black

22 листопада. У Київському театрі оперети відбувся перший фестиваль чарівних ділових жінок столиці «Пані Києва-2002»

23 листопада. Україна пам'ятає про страшну народну трагедію — голодомор 1932—1933 років.

24 листопада. Станція швидкої допомоги Львова одержала сім спецавтомобілів — подарунок міськради.

26 листопада. Президент України Леонід Кучма прибув до Італії з триденним офіційним візитом.

25 листопада. Екс-прем'єр-міністр України Анатолій Кінах провів першу після відставки прес-конференцію.

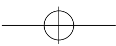

28 листопада. Парламент не підтримав Президента України у питанні про звільнення з посади голови Нацбанку України Володимира Стельмаха.

27 листопада. У стінах парламенту заступник Голови Верховної Ради Олександр Зінченко зустрівся з керівниками найвпливовіших вітчизняних ЗМІ.

Сім днів із життя країни очима фоторепортерів Олександра КЛИМЕНКА, Сергія КОВАЛЬЧУКА, Укрінформу, УНІАН

ІСТОРІЯ

ГЕТЬМАНАТ

Актуальні роздуми над статтями з новітніх українських історичних словників та малої енциклопедії «Українське козацтво»

(К. «Генеза». З. «Прем'єр», 2002 р.)

Гетьман Богдан Хмельницький.

Нобелівський лауреат (1905 р.) з літератури письменник Г. Сенкевич (1846—1915 рр.) вважав польський та український народ побратимами

«Рік 1647-й був особливим, бо неодноразові знамення в небесах і на землі погрожували невідомими досі бідами й небувалими подіями...» Видатний польський романіст намагався знайти причини непримиренного протистояння між Річчю Посполитою та Україною в середині XVII століття у впливові на життя двох народів якихось містичних надприродних сил. І це закономірно, адже Майстер відтворював хроніку давніх подій за правилами Мистецтва.

Історик Микола Костомаров.

Реальна ж картина ситуації була конкретна й логічна для розвитку європейської історії.

Сусідське існування Польщі та Русі-України від IX століття кілька віків не знало особливих катаклізмів. Київський князь Володимир походами 981, 983 і 993 років закріпив за Руссю Червенські міста (Волинь) і Перемишль, заснував місто Володимир (нині - Володимир-Волинський). Болеслав I Хоробрий приходив до Києва на допомогу своєму зятеві Святополку Володимировичу. Київський князь Ярослав Мудрий приходив на допомогу Казимірові I й одружив його з своєю сестрою Добронігою-Марією. Син Ярослава взяв собі в дружини сестру Казимира Гертруду. Між двома державами була жвавою торгівля, розвивалися культурні контакти.

Але коли Польща була позбавлена доступу до своїх колишніх західних земель (внаслідок, зокрема, німецької експансії було втрачено майже третину території), поляки звернули свої погляди на схід. Тим більше, що Русь на цей час перестала бути централізованою державою. Почалися конфлікти насамперед з галицько-волинськими князями. Унія з Великим Князівством Литовським (1385 року литовський князь Ягайло одружився з польською королевою Ядвігою, став польським королем під іменем Владислава II Ягелло. 1387 року Литва прийняла католицизм) вивела Польщу в число найбільших і наймогутніших країн Європи («від моря до моря» — від Балтики до Чорного моря). Об'єднана держава, до якої увійшли й українські землі, успішно відбила агресію Тевтонського ордена (Грюнвальдська битва 1410 року), але не могла відстояти свої східні кордони у війнах з Московією. 1569 року Польща об'єдналася з Литвою в єдину державу —Річ Посполиту. Українські землі були поділені поляками на воєводства й розпочався тотальний наступ на Україну з метою будь-що ополячити її народ. Спроба асимілювати сусідів, зрозуміло ж, не була самоціллю. Після відкриття американського континенту Польща стала активним учасником західноєвропейського ринку, який потребував значної кількості насамперед зерна. Українські степи й повинні були забезпечити безперебійну поставку збіжжя в балтійські польські порти.

Як на інформацію для роздумів звернемо увагу читачів на те, що кульмінація в напружених стосунках Польщі та України настала не після різкого економічного тиску, а після намагання поляків після Берестейської унії 1596 року (рішення якої кожна сторона трактувала по-своєму) активізувати політику тотальної асиміляції українського народу.

Тож чи мав рацію Генрік Сенкевич, коли вважав поляків та українців братами? З християнської точки зору — так. Бо всі люди — брати у Христі.

Про це думав у далекому від України Оренбурзі Тарас Шевченко:

Ще як були ми козаками,
А унії не чуть було,
Отам-то весело жилось!
Братались з вольними ляхами,
Пишались вольними степами...
Аж поки іменем Христа
Прийшли ксьондзи і запалили
Наш тихий рай...
Неситі ксьондзи, магнати
Нас порізнили, розвели...

І справді, історія — швидше предмет для роздумів, ніж грунт для патріотичної ідеології.

Невдала революція — просто повстання, вдале повстання — революція

До появи на історичній арені Богдана Хмельницького всі козацькі гетьмани удостоювалися імені «ватажок повстанців». Не більше. Крім гетьмана Петра Сагайдачного, який був прихильником мирного співіснування з поляками. Рання смерть від поранення отруєною стрілою не дозволила здійснитись гетьманським планам — досягти автономії України у польській державі.

Постаті Богдана Хмельницького присвячено тисячі наукових досліджень, сотні книжок, публікацій...

Навіть поверховий аналіз їхнього змісту дає можливість стверджувати, що й досі історики, письменники, публіцисти не дійшли згоди в оцінці поглядів і намірів гетьмана Б. Хмельницького.

Умовно можна розділити хмельниччинознавців на два табори. Перший, на чолі з академіком В. Смолієм, переконаний, що Б. Хмельницький узявся за зброю, маючи перед собою чітку мету: створення самостійної козацької держави, прямої спадкоємиці Русі Київської. Другий (лідера тут виявити складно) доводить, що виступ опозиційного козацького сотника — явище майже випадкове і що він мав на меті лише захист власних, насамперед майнових, інтересів.

Чия група чисельніша — судити важко. Адже до першої когорти, зрозуміло ж, увійшли, в першу чергу, сучасні молоді історики. Другу групу складають представники історичної науки тоталітарних часів. Наприклад, автор цих рядків мав розмову з відомим автором популярного роману про Б. Хмельницького, і на запитання: «Чому Хмельницький, навіть утворивши незалежну гетьманську державу Військо Запорозьке, не обрав її столицею Київ?» — класик відповів, що гетьман, дбаючи про державні інтереси, не забував про власні, бо був феодалом.

Виходить, що Олівер Кромвель чи Вільгельм Оранський могли думати насамперед про Англію чи Нідерланди, про їх державну велич та незалежне майбутнє, а от український гетьман бачив перед собою лише свій хутір Суботів.

Тож першим аргументом на користь твердження, що 52-річний Б. Хмельницький взявся за шаблю, маючи перед собою високу мету, є його слова: «Виб'ю з лядської неволі народ весь руський... А ставши на Віслі, скажу дальшим ляхам: сидіте мовчіте ляхи». Лише незалежна держава могла гарантувати гетьманові та його народу вільне життя.

Разом з тим нерідко ще можна прочитати й таке: «Воєнно-стратегічна мета повстання під керівництвом Б. Хмельницького у березні-травні 1648 року не виходила за межі станових інтересів козацтва, тобто наслідувала мету попередніх козацьких повстань 1591-1638 рр.».

Коли б так було, повсталого сотника Б. Хмельницького очевидно чекала б доля його попередників: розгром польською — найгрізнішою на той час у Європі — армією й сувора кара. Гетьман же Б. Хмельницький мав шанс спробувати здійснити мрію С. Наливайка, М. Дорошенка та П. Сагайдачного: утворити на берегах Дніпра українську державу.

Польські посли: «Дерев'яніли ми, його слухаючи»

Здається, романіст Павло Загребельний зібрав найбільшу кількість характеристик, даних гетьманові Богдану Хмельницькому. «В ньому містилося два єства — одне діяльне, тверде, віддане владі, друге — сонне, стомлене, мрійливе», — зауважував посол Венеції на Запорізьку Січ Віміна. Інші наголошували на частому вибуханні гетьманового вулканічного темпераменту, лавин пристрастей, демонічної енергії, з якими він промовляв, рисував сміливі, величні картини, що чарували й жахали слухача. «Дерев'яніли ми, його слухаючи», — признавалися польські посли до гетьмана. Звичайно, нам, сучасникам демократичної доби, хочеться бачити насамперед гуманні риси портрету Б. Хмельницького. Але українська ситуація в протистоянні з Польщею була такою жорстокою, що лише залізною рукою й володарським жестом міг він досягти визначеної мети — створити незалежну державу, яка б врятувала народ від асиміляції й поглинання сусідами. Гетьман міг на очах однодумців жорстоко розправитися з тими, хто виявляв йому непокору. Суворо ставився він навіть до свого спадкоємця — сина Тимоша, якого любив незрадливо батьківською любов'ю. Саме у такий спосіб була наведена дисципліна в козацькій армії. Не менш вимогливим і зірким був керівник гетьманської таємної служби полковник Лаврін Капуста. А що вже казати про свідоме, хоча й вимушене, рішення гетьмана дозволити союзникам татарам після битв брати ясир — забирати в рабство населення близьких до Криму українських територій!

Розуміючи, що читачі в значній мірі обізнані з біографією Б. Хмельницького, звернемо увагу на те, що він одержав високу освіту як світську, так і військову, займав значну посаду писаря реєстрового козацького війська (по-сучасному сказати — був начальником штабу). Про авторитет майбутнього гетьмана говорить його входження до складу козацьких делегацій до Варшави, близькі взаємини з польським королем та його оточенням. Полковник Б. Хмельницький був добре відомий багатьом європейським політикам та дипломатам. Весною 1645 року він був запрошений французьким королем Людовіком XIV на переговори про участь загонів козаків у Тридцятилітній війні. Саме Б. Хмельницькому довірив польський король Владислав IV підготовку до походу проти Туреччини (квітень 1646 року).

М. Хмелько. «Хмельницький і Барабаш».

Є підстави вважати, що гетьман Війська Запорозького надихнув Павла Чубинського на перший рядок державного гімну незалежної України «Ще не вмерла Україна...». Якщо це й не зовсім так (сучасні державні гімни європейських країн, зокрема польський «Еще Польска не згінела», були створені у XVIII-XIX століттях і не можна не бачити їхнього впливу на творчість П. Чубинського), то цей рядок дуже нагадує вислів Б. Хмельницького, яким він закінчив своє палке звертання до запорожців стати на захист рідної землі: «Ще козацька не вмерла мати» (гетьман мав на увазі козацьку шаблю). Пізніше гетьман І. Мазепа у своїй знаменитій «Думі» скаже: «Нехай вічна буде слава, же през шаблю маєм права!»).

О. Данченко. «Битва під Жовтими Водами».

Так, саме зброя (шабля, мушкет, гармата), а інакше кажучи — військо, було найефективнішою допомогою гетьмана та його сподвижникам у боротьбі за права свого народу.

Вже на порозі своєї історії гетьманська держава Б. Хмельницького стала в центр європейської геополітики

Повторюся, але зауважу, що відповіді на запитання: «Чому саме Б. Хмельницький став першим переможцем польської армії? Чому до нього ніхто не зміг протиставити адекватну силу польській експансії на схід?» — треба шукати в контексті європейської історії. Це шлях, який пропонують дослідникам академік В. Смолій та його прихильники.

1640 року розпочалася революція в Англії, в цьому ж році в Каталонії спалахнуло Сегадорське повстання проти іспанського абсолютизму, наступного року антиіспанська боротьба спалахнула в Південній Італії та на Сицилії. Напруженим було політичне життя Португалії, Данії, Нідерландів. Вирували Фронда (рух проти абсолютизму) у Франції та масові селянські повстання в Австрії, Московії, Швеції, Швейцарії. Каталізатором цих подій була Тридцятилітня війна - протистояння габсбурзького (католицького) блоку країн антигабсбурзькій (протестантській) коаліції держав. Але цей конфлікт мав ще глибші причини: Європа вступала в новий період свого розвитку — створення національних держав та утвердження буржуазних відносин.

Україна, навіть ще не будучи незалежною державою, не стояла осторонь процесу оновлення старого континенту.

Отже гетьман Б. Хмельницький по праву повинен розглядатися нами як політик і державний діяч європейського формату. В подальших публікаціях ми ознайомимо читачів з листуванням гетьмана, зокрема, з вождем англійської революції Олівером Кромвелем, його активною дипломатичною діяльністю, ініціативною поведінкою й участю в сучасному йому міжнародному житті.

Сьогоднішню розповідь завершимо експозицією (описом) початку національно-визвольної війни, а за сучасними визначеннями — початку української революції XVII століття.

Власне, повстання Б. Хмельницького повинно було початися восени 1647 року, але з невідомих причин цього не сталося. Втікаючи від переслідувачів, майбутній гетьман разом з старшим сином Тимошем та невеликим загоном козаків у грудні дістався до Запоріжжя. Перетворивши острів Бучки на укріплений табір, Б. Хмельницький почав збирати повстанців і готуватися до штурму Січі, яка в той час розташовувалася на Микитиному Розі. В результаті агітації у січні 1648 року Корсунський козацький реєстровий полк перейшов на бік повстання. На Січі залишився лише загін польських драгунів. Отже, Січ було захоплено, і Б. Хмельницький розпочав широкомасштабну підготовку до зустрічі з польським військом. У березні на допомогу повстанцям прийшли татари Едичкульської орди.

Каральну експедицію проти бунтівника очолив коронний гетьман М. Потоцький.

Противники стали один проти одного спочатку на Жовтих Водах, а потім під Корсунем (травень 1648 року).

Віталій **АБЛЦОВ.**

Продовження. Початок у №№ 163, 168, 173, 178, 183, 188, 193, 198, 203, 208, 214, 220.

К. Ткаченко. «Парад козацьких військ на честь перемоги під Жовтими Водами та Корсунем» (фрагмент).

М. Стороженко. «Корсунь. 1648».

ДАЛІ БУДЕ

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Грудень землю грудить і хату студить

4 грудня — Видення, третя Пречиста. Вважають, що в цей день Бог відпускає праведні душі подивитися на своє тіло, а тому і свято називають Виденням. Вважають, що введенські морози ще зими не роблять.

5 грудня — Прокопа. У давнину в цей день на шляхах ставили віхи, щоб путівники не збилися з дороги. Тому казали: прийшов Прокіп — розбив розміт, по снігу ступає — дорогу копає.

6 грудня — переддень святої Катерини. З цього вечора дівчата починали ворожити. У чужому садку вони крали гілочку вишні й ставили її у воду. Якщо вона до Різдва розквітне, то того ж року дівчина вийде заміж.

7 грудня — Катерини, Матвія. Вважається, що в цей день остаточно замерзає земля.

Прикмети грудня

■ Який перший день грудня, така й зима.

■ Грім узимку — на сильні вітри і сніг.

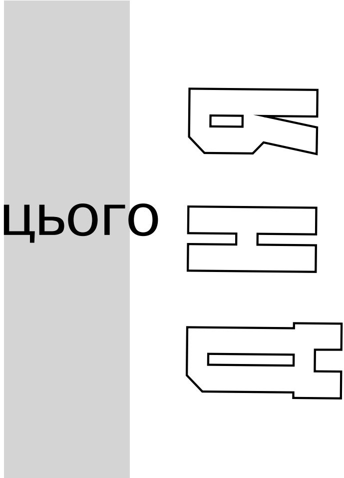
■ Хмари йдуть проти вітру — на сніг.

■ Іній на деревах — до морозу, туман — буде відлига.

■ Миготять зірки в небі — на сніг.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

■ 1708 р. Початок героїчної оборони містечка Веприк (Полтавщина) від шведських загарбників. Тривала майже 2 міс. ■ 1867 р. Став до ладу Одеський маяк — перший електричний маяк у Росії. ■ 1939 р. Розпочалася радянсько-фінська війна. ■ 1942 р. Загинув Іван Кудря, керівник київського підпілля під час гітлерівської окупації. ■ 1951 р. Народився співак Назарій Яремчук. ■ 1996 р. Зупинено І енергоблок Чорнобильської АЕС — на виконання міжнародного меморандуму про закриття ЧАЕС.

Купюра від «крутого банку»

БУВАЄ Й ТАКЕ

Коли старенька жінка звернулася в Ружині до районного відділення одного з банків і попросила розміняти стогривневу купюру, то дуже здивувала працівників тієї солідної установи. Адже «гроші» випустив... «дуже крутий банк». Інакше кажучи, то був такий собі новомодний сувенір — розцяцькований папірець, який лише віддалено нагадував банкноту. Схожу поліграфічну продукцію можна придбати в кіосках за копійки. Але старенькій він обійшовся аж у 80 гривень.

А було так. Прийшла до її оселі напередодні якась симпатична молода жіночка з радісною звісткою: одержуйте, мовляв, поштовий переказ на 30 гривень. От тільки дрібних купюр у «поштарки» не було — тільки номіналом у сто гривень. Бабуся з радості — адже фінансової підтримки ні від кого не чекала — дала навіть більше здачі, ніж треба було. Мабуть, добре заморочила неждана гостя голову старенькій розміном грошей та заповненням поштового бланку. Бо придивилася вона уважніше до тої «банкноти» лише згодом. І кинулася до банку...

Олексій КАВУН.

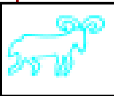
Житомирська область.

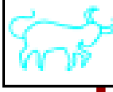
Фото Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ на 2 — 8 грудня 2002 року

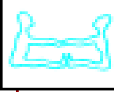
Добре було б використати цей тиждень для того, щоб розпочати нові перспективні справи.

ОВЕН. Цього тижня ви можете отримати необхідну консультацію фахівця. Можливо, вирішальною буде поїздка, і ви, незважаючи на труднощі, не повинні її відкладати надовго. Спрямуйте також свою активність на пошуки нових партнерів в інших містах або за кордоном. Несподівано ви отримаєте вісті від друзів здалека.

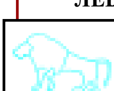
ТЕЛЕЦЬ. Можливо, вам доведеться зайнятися розв'язанням нагальних питань, пов'язаних з податками, позиками і спадщиною. Спочатку доведеться докорінно все змінити, відмовитися від старого, можливо, поступитися грошима і почати буквально з нуля. Не бійтеся втратити — натомість отримаєте нове і краще. У вас є можливість одержати великий кредит або винагороду.

БЛИЗНЯТА. Якщо ви хочете, щоб ваш вплив на партнерів і дружину (чоловіка) був значним, ви повинні дати їм зрозуміти вигідність цього. Цього тижня ви можете потрапити в нове оточення, перед вами відчиняться двері там, де раніше вони були зачиненими. Можливо, там ви будете спілкуватися з незвичайними та оригінальними людьми.

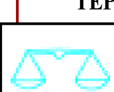

РАК. Цього тижня ви зіткнетеся з великою кількістю службових обов'язків та необхідністю вирішувати все й одразу. Ви маєте виділити завдання першорядної ваги, нехай і на шкоду менш значним. Це дасть можливість розв'язати фінансові проблеми. Вам вистачить сил і рішучості, аби позбутися хоча б однієї шкідливої звички, вибір — за вами.

ЛЕВ. Успішними будуть творчі або артистичні проекти, а також світські події, розваги і дозвілля. Кохана людина або діти протягом цього тижня відіграватимуть важливу роль. Приплив енергії та ентузіазму, напевне, викличе бажання знайти щастя новими шляхами і методами. Нині ви здатні перемогти суперника, добитися взаємності. Загалом вам в усьому щаститиме.

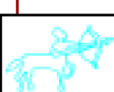
ДІВА. Ваш вплив і значення в сім'ї зросте, бо від вас залежатиме подальше благополуччя всієї сім'ї. Вам доведеться перейматися проблемами сім'ї, домашніми турботами і питаннями, пов'язаними з будинком або власністю. Прихована допомога авторитетних людей буде дуже доречною. Чоловік (дружина) піднесе вам несподіваний сюрприз.

ТЕРЕЗИ. Ваша влада і вплив залежатимуть від того, чи матимете ви потрібну інформацію й потрібні зв'язки. Тому не відкидайте нічого, що на перший погляд здається неважливим. Транспортні засоби, сучасне обладнання, контакти і кореспонденція — все це дасть вам можливість відчувати себе ще упевненіше.

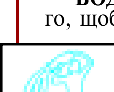
СКОРПІОН. Цього тижня ви зможете з'ясувати, яке місце у вашому житті займають гроші, ви розпоряджаєтеся своїми грошима чи вони керують вами. Ваше фінансове положення може поліпшитися через допомогу батьків, начальства або впливових людей. Завдяки цьому ви зможете хоча б частково погасити заборгованість, якщо вона у вас є.

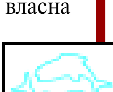
СТРІЛЕЦЬ. Чим неупередженіше ви оціните свої особисті достоїнства та якості, тим серйознішими можуть бути зміни у вашому іміджі. Ви зможете стати динамічнішою людиною, продемонструвати свою силу і рішучість, працювати ефективніше, виявити великодушність щодо оточуючих. Тим паче що ваш успіх багато в чому залежить від них.

КОЗЕРІГ. Цього тижня ви зіткнетеся із змінами у характері та масштабах вашої роботи або ж у виконанні повсякденних домашніх обов'язків. Робота потребує напруження і наполегливості. Стосунки з колегами можуть бути проблематичними. Якщо почуватиметесь погано, зверніться до лікаря або відпочиньте вдома.

ВОДОЛІЙ. У цей період ви з'ясуєте, що вам необхідно для того, щоб плідно працювати. Можливо, ви також зрозумієте важливість тієї ролі, яку ви граєте у житті оточуючих. Якщо ви член якоїсь організації, то прагнутимете зайняти в ній впливове положення. Радість вам подарують друзі та однодумці.

РИБИ. Можливо, цими днями вас непокоїтиме власна репутація. Ви не можете дозволити комусь приймати за вас важливі рішення. Якщо ви це допустите, то потім про це пожалкуєте. Водночас небажання робити поступки призведе до того, що ви нічого не доб'єтеся. А якщо ви виявите гнучкість, то результати вашої праці принесуть вам визнання і почесті.

Лагідно поплескуючи по

КУТОЧОК БУКВОЇДА

«Секретність була необхідна в часи німецької окупації — для конспірації, але після перемоги завдала клопотів СТАТИСТАМ». (Газета «Хрещатик», 1 жовтня ц. р.)

Статист — виконавець другорядної ролі, у прямому й переносному значенні. В даному разі мало бути СТАТИСТИК — спеціаліст із статистики, обліковець.

«Український композитор-ПІСЕННИК». Завдання з кросворда у «Вечірньому Києві» за 12 червня ц. р.

Пісенник — збірник пісень, а композитор чи поет — ПІСНЯР.

«...Протоколи допитів фашистських ПОЛІЦЕЙСЬКИХ, які брали особисту участь у розстрілах молодогвардійців». («Голос України», 15 жовтня ц. р.)

У нас цих людей і під час війни, і після називали виключно ПОЛІЦАЯМИ. Поліцейські — то за кордоном.

«Большая жизнь». 1 9 4 1 г. <...> Фильм показывает становление характера молодого рабочего в условиях трудового подъема на шахтах Донбасса ПО ОКОНЧАНИИ ВОЙНЫ». (Анонс до телепрограми в газеті «Столичка», 21 листопада.)

Творці фільму, виходить, ще в 41-му році знали, коли війна закінчиться і що на Донбасі робитиметься.

«...Маргарита КРИНИЦКАЯ, киноактриса». («Столичные новости», № 37, 2002 р.)

От нащо було нашу улюбленицю, незрівнянну Проню Прокопівну, так обзивати? Вона ж КРИНИЦИНА!

«Хозяйственное НАСТРОЕНИЕ» — так сформульовано запитання в ще одному кросворді, в «Киевском регионе», № 40, 2002.

Не мучтесь, не викручуйте мізки: не вдасться вам словом із п'яти букв передати охоту варити борщ чи переставляти меблі, бо відповідь — с а р а й !

Мабуть, була «хозяйственная ПОСТРОЙКА», та поки друкувалась — трансформувалась.

А тепер — анекдот із «Телегида» № 27 за цей рік:

«В квартире девушка и мужик. Первая ночь, проведенная вместе. Беседа утром. Она: — Любимый, ты на мне женишься? Он, ласково похлопывая ее»...

Обірвали на найцікавішому місці! Нелюди!

Ваш БУКВОЇД.

Фото Віталія СУДДІ.

ЧУДЕСА В РЕШЕТІ

Плести заборонено!

Парламент Нової Зеландії ухвалив закон, що забороняє міністрам в'язати під час дебатів.

Курйозне питання потрапило на порядок денний після того, як міністр комерції взялася за плетіння під час розгляду нових положень про торгівлю. Лідер опозиції назвав поведінку міністра зневажливою. У свою чергу, та заявила, що не порушує жодних правил. До речі, одна з колишніх членів парламенту, Мерілін Уоррінг, у своїй автобіографії написала, що найкориснішим досягненням у роботі законодавчої асамблеї протягом майже десяти років вважає 32 вив'язані нею за цей час кофтинки. Нині плетіння заборонено і для депутатів, і для міністрів. Принаймні під час засідань.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Уміння управляти літальним апаратом. 8. Харчовий виріб із меленого м'яса. 9. Обов'язкова безшлюбність для католицького духівництва. 11. Одна з форм монополії. 12. Світильник на високій підставці. 13. Солодка картопля. 16. Кораловий острів кільцевидної форми. 17. Грибкова хвороба рослин. 19. Нетрудовий доход землевласника. 20. Одноатомний інертний газ, без кольору і запаху. 23. Дуже сильний дощ. 25. Південне плодове дерево родини яблуневих. 28. Сітка для ловлі звірів, птахів. 31. Нереїда, уособлення спокійного моря. 32. Планка з двома ручками для обертання різальних ручних інструментів. 33. Вид ополчення у воєнний час у деяких країнах.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Солодкий, ароматний міцний спиртний напій. 2. Невеликий гризун, подібний до миші. 3. Просторий хатній одяг. 4. Фахівець з механічної обробки металу. 5. Найпростіша одиниця будови організму. 6. Відсутність вітру на морі. 10. Паста з помідорів. 11. Розмір друкарської літери. 14. Спішна робота на судні за участю всієї команди. 15. Сестра матері або батька. 17. Розмовний варіант професіонального мовлення. 18. Молоток для відбивання гірської породи. 21. Гема з опуклим зображенням. 22. Місто в Естонії. 24. Казус, інцидент, пригода. 26. Середньовічний спосіб встановлення винуватості людини. 27. Горщик для квітів. 28. Високий чоловічий голос. 29. Цінний папір. 30. Міра ваги в Стародавньому Римі.

Склав Іван СОБКО.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД ВІД 23 ЛИСТОПАДА 2002 РОКУ

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Плацдарм. 8. Проектор. 9. Бочка. 10. Одеон. 12. Цнота. 13. Статус. 15. Осінь. 17. Сорго. 18. Карма. 19. Лаборант. 20. Гасло. 22. Округ. 25. Терен. 26. Карниз. 28. Спирт. 29. Ячник. 31. Комік. 33. Весталка. 34. Сировина.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Альбінос. 2. Ядро. 3. Крокіс. 4. Градус. 5. Вето. 6. Форсунка. 9. Батир. 11. Носар. 14. Трибуна. 16. Актор. 20. Гренадер. 21. Стеля. 23. Ріпак. 24. Горобеня. 26. Кличка. 27. Здобич. 30. Чвал. 32. Ілот.

АПТЕКА З ГОРОДУ

Ліки, якими можна наїстися

Важко знайти двір в українському селі, де не росте красень волоський горіх. У його плодах вітаміну С міститься більше в п'ятдесят разів, ніж, приміром, у цитрусових. Щоб поповнити організм цим вітаміном, щодня необхідно з'їдати 20—25 горіхів. Хворим з підвищеною кислотністю шлункового соку рекомендується щодня вживати 5—100 грамів ядер плодів. Це сприяє поліпшенню травлення їжі. Зелені горіхи — ефективний засіб при шлункових кольках. Опале листя восени складають в компост для весняного підживлення ділянки. А настоєм з зеленого листя кроплять бадилля картоплі — його дуже не любить колорадський жук.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311223. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»